קו:

והא עשרים אמר לי. ולדעת כן אמר לי כך שישלים לי הפחת משדה

אחר או ינכה לי מן הדמים דלדעת כן אמר לי עשרים שהוא עלמו

היה סבור דהויא כ' ועל מנת להשלים לי מדת כ' אמר לי עשרים:

א"ל. אביי מצי למימר לך דהאי דקאמר כ׳ לא לחת לך כ׳ שהרי גם

הוא היה יודע שאין בשדה אלא חמיסר אלא דעדיפא כעשרין של

שדה אחר אתר לך ולהשביח מקחו אתר כן: סניא ר' יוסי אומר כו'.

איידי דאיירי במתני׳ במוכר קרקע

לחבירו במדה ומלא יותר מכדי

מדתו דמחזיר ולא אמרינו בטל

המכר נקט נמי להך דאיתמר לקמן

שני אחין שחלקו ובא להן אח דקאמר

שמואל מקמצין מחזיר את מה שיש

לו יותר דומיא דמתני׳ ואגב גררא

דההיא קתני ברישא הך ברייתא

לאשמועינן דחלוקה בגורל קניא דעלה פליגי רב ושמואל היכא

דחלקו ובא להן אח דדמיא להך דר׳

יוסי שלא עלה הגורל לכולן: האחין

שחלקו. ביררו שנים ושלשה חלקין

שוין ואח"כ יפילו גורלות וה"ה

לשותפין: כיון שעלה כו'. שנפל

הגורל על אחד מהם והוברר חלקו:

קנו כולן. כלומר זה קנה לגמרי

בגורל ולא יוכלו לחזור בו ואם הם

שנים זה קנה חלקו שנפל עליו

הגורל וגם חבירו קנה דעל מי יפול

גורל שני כי אם על השני ואם ג׳

אותו שנפל לו הגורל קנה חלקו

והשנים קנו בין שניהם שני החלקים

לחלוק ביניהם כל שעה שירצו אף

לחלוק בענין אחר ואחר כך יפילו

גורלות ומיהו היכא דנפל הגורל

לכולן פשיטא דקנו כולן ואע"ג דלא

אחזוק כל אחד בשלו דכיון דמוחזקין

ועומדין הן כולן בכל הקרקע אין

ומשני

הגורל מקנה להן כלום אלא מברר לכל אחד חלקו המגיעו (ולא

שנא קרקע ולא שנא מטלטלין כיון שעלה הגורל לזה קנה חברו כמו

כן חלקו המגיעו מיד בלא נפילת גורל דהא לא מפליג גמרא בין

מקרקעי למטלטלין הכא מידי): מ"ט. במאי קנו הרי לא נפל גורל

ולא החזיקו כל אחד בשלו עדיין דאי אחזוק מאי למימרא: בקלפי

נר מצוה בש א ב מיי׳ פכ״ח מהל׳

מכירה הל' יג סמג

מכירה הכי יג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ ס" ריח סעיף נח: ל ג מיי פ"ב מהלי שכנים הלכה יא ועיין בהשגות ובמ״ת סתג עשון פב טוש״ע ח״ת סתון קעג סעיף ב: לא ד מי״ פ״י מהלי נחלות הלי א סמג עשון צו מוש"ע ח"מ סימן קעה :סעיף ג

רבינו גרשום

הגיעו: משחה. מדתה: והאנן תנן פחות משתות הגיעו עד שתות ינכה. והכא קא חסר רובע: מר קים ליה בגויה. דלא הויא . כ' אלא חמיסר: דעדיפא כ' אלא חמיסר: דעדיפא

כעשרים. כי היכי דקרקע

אחרת של כ' הכי נמי

אחרת של כ' הכי נמי

היא: כיון שעלה גורל

לאחד מהן. אע"ג דעדיין

אפשר בחזרה: בקלפי. ארגז

לא עלה לאידך הגיעו ולא

שמצועין שם הגודלות:

דקא צייתי להדדי. למיפלג

בוגרל: גמרי ומפגי להדדי. בגורל: גמרי ומקני להדדי. אע"ג דאידך לא עלה גורלו קנה זה מזה: רב אמר בטלה מחלוקת. כלומר אותה מחלוקת שחלקו בטלה ליחלוק כדמעיקר׳ ויחלוקו בשוה: ושמואל ויחלוקו בשוה: ושמואל אמר מקמצין. כל אחד מחלקו ויתנו לו עד שיהא חלקו גדול כחלק אחד מהם: הנהו בי תלתא. אחין או שותפין דקמו ואזלי בי תרי מינייהו. שלא בפני השלישי ופלגי: התם. ודאי וושר שר ופגלי ווונט. וואר לא בטלה מחלוקת (התם) דכי נחתי אדעתא דבי תלתא נחתי לחלק ג' חלקים לפלגי בשוה אבל הכא לא נחיתי אדעתא דבי תלתא ומשום היי בנא ובי תלתא ומשום הכי בטלה מחלוקת: אלמא קם דינא. כלומר כל מה אפשר בחזרה: אפילו בסאה אחרונה. ואם איתא דקם . רינא אמאי מצי למיהדר בי

ושמואל אמר מקמצין. פ״ה שיתן לו כל אחד שליש ויחלקו ומשמע מתוך פירושו שלא בגורל וקשה דלמה יגרע הוא שהם נטלו בגורל והם יתנו מה שירצו בלא גורל ולימא להו

מעלינן להו כנכסי דבר מריון (א) וקי"ל כרב יוסף בפ"ק (לעיל דף יב: ושם)

ואפי׳ בגורל אין לו להטיל עם כל

אחד ואחד בפני עלמו אלא עם

שניהם יחד כדי שיפול לו חלק בבת

אחתא אלא מפרש ר"י מקמלים כגון

אם יש להן שלש שדות ולקחו כל

אחד שדה והשלישית חלקו וכשבא אחיהם יפילו גורל על כל השדות

ובאיזה שיפול גורלו יזכה ולענין זה

לא בטלה מחלוקת שאם יפול השדה

השלישית לחלקו זכו הראשונים

מתחלה ואפילו נפל לו שדה שהיה

של אחד מהן מכל מקום לא יחלוקו

כל המותר אלא שדה שלישית שהיה

מחלה לזה ומחלה לזה יהיה כבתחלה

ושדה שניה יחלוקו ב וכן הני (כ) בר

תלת דקיימי ואזול תרי מינייהו ופלוג

פירוש כשנפל לזה שדה ולזה שדה

ושדה שלישית נשארה כשיבא שלישי

יפילו גורל על הכל ואם יפול אותו

שדה הנשאר לחלקו זכו הראשונים

בחלקם ולא כפ״ה דמועלת חלוקתם

לגמרי אף לשלישי ואע"ג דפלוג בלא

דעתיה ומה שהביא ראיה אינה

ראיה דהתם במטלטלין אבל

במקרקעי דשייך קפידא ברוחות אין אחד יכול לחלוק בלא דעת

חברו כדאמרינן באלמנה ניזונת (כתובות

דף ק. ושם) יתומים שבחו לחלוק

בנכסי אביהן כו' משמע התם דאי

לאו משום מה כח בית דין יפה הוה

בחלקם כמו

שהיו הראשונים

אמר ליה הויא עשרין גריוי משחיה ולא הואי אלא חמיםרא אתא לקמיה דאביי אמר ליה מברת וקבילת והתנן פחות משתות הגיעו עד שתות ינכה הני מילי היכא דלא קים ליה בגוה אבל היכא דקים ליה בגוה סבר וקביל והא עשרין אמר לי אמר ליה ידעדיפא כעשרין תניא ר' יוםי אומר יהאחין שחלקו כיון שעלה גורל לאחר מהן קנו כולם מ"ם אמר ר' אלעזר כתחלת ארץ ישראל מה תחלה בגורל אף כאן בגורל אי מה להלן בקלפי ואורים ותומים אף כאן בקלפי ואורים ותומים אמר רב אשי בההוא הנאה דקא צייתי להדדי גמרי ומקנו להדדי: איתמר שני אחין שחלקו ובא להן אח ממדינת הים רב אמר יבמלה מחלוקת ושמואל אמר מקמצין אמר ליה רבא לרב נחמן לרב דאמר במלה מחלוקת אלמא הדר דינא אלא מעתה הני בי תלתא דקיימי יואזול בי תרי מינייהו ופלוג הכי נמי דבמלה מחלוקת הכי השתא התם נחיתי אדעתא דבי תלתא מעיקרא הכא לא נחיתי אדעתא דבי תלתא מעיקרא אמר ליה רב פפא לאביי לשמואל דאמר מקמצין למימרא דקם דינא יוהא רב ושמואל דאמרי תְרוּיִיהו כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה האחרונה כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה התם

אמינא אע"ג דלא טעו הגדילו יכולין למחות ברוחות והכא דלא שייך מה כח ב"ד יפה למה לא יוכל למחות כי פלג חד בלא דעתא דחבריה ומיהו לפר"י דמפרש התם דבוררין להן חלק יפה בלח גורל קאמר לא קשיא מידי לפ״ה דאי לאו מה כח ב״ד יפה לא הוה מהני בלא גורל אבל בגורל מהני ואפילו בלא מה כח ב"ד יפה [חולקין] ואפילו לפירוש ר"ת דע"י גורל האמר איכא למימר דהתם ודאי שהיתומין קטנים ואין אחד מהן תובע לחלוק אי לאו מה כח ב"ד יפה היו יכולין למחות אבל אם אחד מהן גדול ותובע

ואורים וחומים. כדאמרינן ביש נוחלין (לקמן דף קכב.) אלעזר מלובש אורים ותומים ויהושע וכל ישראל עומדין לפניו קלפי של שבטים וקלפי של תחומין מונחין לפניו והיה מכוין ברוח הקודש כו': אמר רב אשי. לחלוק כי הכא בלא כח ב"ד יפה חולקין": לעולם כתחלת ארץ ישראל קונה גורל ודקשיא לך אי מה להלן כו׳ היינו טעמא דלא לריך כולי האי משום דגמרי בלבב שלם ומקנו למי שיעלה הגורל מיד מהני גמר דעתם עם הגורל באורים וחומים דמהני אפילו היכא דלא גמרי ומקנו דבההיא הנאה דליימי להדדי ונשמעין זה לזה לחלוק בגורל כדי שיטול כל אחד חלקו בפני עצמו דאינן חפלים עוד בשותפות הלכך אין רוצין שיהא עוד עכוב בדבר וגמרו ומקנו אהדדי. כן זקוק אני לפרש שהרי אין כתוב בספרים אלא אמר רב אשי הלכך לא בא לסתור טעמו של ר' אלעזר אלא לתרלו: שני אחין שחלקו. קרקעות: בעלה מחלוקת. ויחלקו לכתחלה בשלשה חלקים ובגורל דנהי נמי דנפל גורל לאחד מהן קנו כולן הני מילי היכא דחלקו כראוי אבל היכא דכל אחד נטל יותר מחלקו חלוקה בטעות הוא והדרא: **מקמצין.** נוטל כל אחד שליש מחלקו ונותנין לזה כגון שירשו שש שדות ונטלו זה שלש וזה שלש ובא להן אח זה נותן לו שדה אחת חה נותן לו שדה אחת הרי לכל אחד שני שדות והנם שוים: הדר דינא. כלומר חוזרת החלוקה בשביל שנטלו חלקם שלא מדעת את השלישי: אלא מעתה הני בי תלחא. אחין או שותפין דקיימי ואזול בי תרי מינייהו ופלוג בלא ידיעת השלישי בשלשה חלקים בפני שלשה בית דין הדיוטות כדאמרי׳ באלו מליאות (ב"מ דף לב.): הכי נמי דגטלה מחלוקה. כשיבא השלישי ויאמר איני חפץ בהך חלוקה בתמיה. מהכא שמעינן דפשיטא להו דתלתא אחים או תלתא שותפין אי נמי תרי אחי או תרי שותפי כדמוכח באלו מציאות (שם דף לא:) באיסור ורב ספרא דעבוד עיסקא בהדי הדדי והלך רב ספרא ופלג בלא דעתא דאיסור באפי תרי כו' ופלג חד בלא דעתא דחבריה וכגון דפלג בלא דעתא דחבריה באפי חלתא ואית ליה סהדי דפלג כדאמרינן באלו מציאות חתקיים החלוקה ואין חבירו יכול לערער עליה ואם חלק שלא בפני בית דין לא כלום הוא ומה שהשביחו הנכסים השביחו לאמצע. והני מילי מידי דלריך שומא אבל חלוקת מעות דלא לריך שומא אין לריך לחלוק בפני ב"ד: **אדעסא דבי סלסא.** בשלשה חלקים חלקו הכל דמטי לכל חד חלק הראוי לו הלכך לדעתו לא חיישינן דאילו הוה הכא נמי הוה פליג בגורל אבל הכא דאגלאי מילחא לבסוף דנטל יותר מדאי טעות הוא ובטלה מחלוקת: ולשמואל **דאמר מקמצין אנמא קם דינא.** דכל מי שנוטל דבר הראוי לו אלא שאינו נוטל כשיעור הראוי לו אלא יותר וה״ה לפחות קאמר שמואל דמאי דתפיס תפיס אי הכי אמאי אמר שמואל יכול לחזור בו מוכר ואפילו בסאה אחרונה ומוליא מיד הלוקח כ"ט סאין שבאו כבר לידו ואמאי הא כיון דהוה ראוי ליטול כור כדאתני ליה מוכר במה שזכה כבר יזכה אף על גב דלא בא לידו כשיעור הראוי לו אלא לאו שמע מינה דהדר דינא היכא דנטל פחות וכל שכן היכא דנטל יותר כדלעיל וקשיא דשמואל אדשמואל:

ל) (ב"ק מ.), כ) ל"ל ואזיל חד כ"ה בס"ל. רע"ל, ג) לעיל פו: קה. [ב"מ קב:], ד) [וע"ע מוס' גיטין לד. ד"ה נ"ל],

הגהות הב"ח (א) תום' ד"ה ושמואל וכו' דקיימא לן וכו' כמו שהיו 3″55 מתחלה המחתה כני לי התיכנו הראשונים נמחק: (ב) בא"ר וכן הני בי תלתא דקיימי ואזול בי תרי:

מוסף רש"י

כור בשלשים אני מוכר לך. לריך היה לו למעות כנגד דמי הכור ולא נמכוין שיהא זה קונה פחות מכור ולא יותר מכור אלא כור ולם יותר נוכור סנם כור בלמלום מקנה לו לא פחות ולא יותר, הלכך אם משך ואע"פ שפסק ואפילו ברשות לוקח ובכליו של לוקח לא מקמ ובכניו של מקמו למ קנה עד שיהא הכור מדוד כולו, דהכא מדידה מעכבא הואיל והקפיד במכירה פחות מכור ויותר מכור, ומשום הכי יכול לחזור בו מכל המכירה, אפילו כשמדד לו כ"ט סאין חוזר הוא כל זמן שלא נמדד סאה אחרונה, שלא ששאך הכ"ט סאין אינה משיכה מעליא, דכור זה חד מהח הוא ועד דמשיר זה חד מקח היא ועד דמשיך כוליה לא קני כדאמרינן בפרק הזהב (מז.) דהיכא דמכי דמכי למנכ למנכ מותר בפרה ועלה ומשך את הפרה ולא משך את השלה שניהם יכולין לחזור משיכה משלה היו משיכה משיכה המשים דלא היו משיכה השיכה השיכה השיכה היו משיכה היים משיב משיכה היים משיבה היים משיבה היים משיכה היים משיבה מעלייתה (לעיל פו: ובעי״ז ב״מ קב:). ראשון ראשון קנה. כיון דה״ל סחה נסלע כל סאה וסאה הוה ליה חד מהח ומשיכת כל אחת הגאה מקח ומשיכת כל חחת קנחה (ב"מ קב:) שכל אחד מכירה בפני עלמו היא וכגון דהויא מדה דלוקח ובסימטא, דקני ליה כליו, א"ל ברשות מוכר וכגון דח"ל מעיקרא יקנה לך **כליך ברשותי** (לעיל פו:).

מוסף תוספות

א. [ו]מה טעם הם נותנים לו במפוזר והם נוטלים חלקם במכונס, וכי בשביל חלוקתם הפסיד את זכותו. שם. ב. ורב סבר בטלה מחלוקת וכיון שבא האח הג' יכול כל אחד לומר הג' יבול כל אווו לוכו נחזור גם אנחנו ונחלוק בגורל עם זה האח הג' לפי שבטלה מחלוקת כיון שלא היה זה הג' עמנו במחלוקתינו. שס.